

Censuren, for paa denne Maade at fjerne Ulig-
heden med Examen ved Seminarierne, gaar
naturligviis ikke blot ikke an for de rene Pri-
vatisters Vedkommende, ved hvis Lærere (for-
saavidt de i alle Tider have havt Lærere) man
ikke har den allerringeste Sikkerhed enten for
deres gode Villie eller for deres Evne til at
examinere endog blot taaleligt, men heller ikke
ved større private Forberedelsesanstalters Læ-
rere, da det Offentlige hverken har nogen af
det selv bestemt Garanti for deres Ohygtighed
til at udføre Examensgjerningen eller for deres
Styrke til at modstaae de Fristelser, der sær-
ligt kunne trænge ind paa den Forstan-
der, hvis oeconomiske Interesse er stærkt knyt-
tet til Examens gode og for hans Anstalt an-
befalende Udfald, og paa den af Forstanderen
afhængige Lærer, der endog mod Forstanderens
Ønske, for ikke at bringe sin Stilling i Fare,
kan bestræbe sig for at lade sin Undervisnings
Frugter fremtræde i det heldigste Lys; og
ingen Censurendvirkning kan, selv ved den
paa eengang fasteste og bestindigste Optræden,
bringe et rigtigt og paalideligt Resultat ud af
en med Villie eller af Mangel paa Evne over-
fladist eller forkeert anstillet Examination, hvor-
imod Bestræbelsen for dog at faae en nogenlunde
rigtig Dom tilbeiebragt eller for at fremtvinge
en grundigere og bedre Examination kan føre til
de ubehageligste Rindinger og gjøre Censurdirk-
somheden utaaalelig¹⁾. Hvad derimod angaaer

Lærerne ved de offentlige Seminarier (ber-
imellem naturligviis ogsaa Forstanderne), da
maa det erkjendes, at der i deres Embedspligts
og Embedseds stærke Paaimindelse, i deres stil-
færdige Stilling og Frihed for Betyrning for
umiddelbar eller nærliggende Indflydelse af
Prøvens Udfald for dem selv ligger en væsent-
lig Betryggelse mod Fristelsen til en overfladist,
begunstigende Examination, og at deres Ansæt-
telse efter visse Qualificationer og efter Valg
imellem de Søgende samt deres faste Virksom-
hed i deres Tider med fortsat Ovelse giver en
ikke ringe Borgen for deres Evne til at exami-
nere kyndigt og rigtigt. Mangler og Misgreb
kunne naturligviis finde Sted; Vilk for det
Væsentlige, Klarhed, Tydelighed, rolig Sagta-
gelse af Examinanden findes ikke overalt i
lige Grad; men dette vil heller ikke være Til-
fældet i en nofsaa omhyggeligt sammensat Com-
mission. Hertil kommer, at Læreren, just som
Embedsmand ved en offentlig Anstalt, hvor
Controlen af Overordnede eller Tilforordnede
ikke søles som et besværligt Tryk, tør antages
at være tilgængelig for Bemærkninger og
Vink om Examensmaaden fra disses Side.
Vi have derfor ingen Grund til at betvivle,
at Examen ved Seminarierne i det Hele hol-
des med god Villie, forstandigen og i de derfor
gjældende Forfristers Aand, uden at vi der-
med ville nægte, at maafløe Controlen udenfra
kan trænge til i visse Retninger, med Hensyn
til visse Tider at styrkes, og at enkelte af de
mere tilfældigen fra Seminariernes Omgivelser
tilkaldte Censurer ikke altid ere Opgaven vorne
med Hensyn til Kjendskab til og Greb paa at
anvende en rigtig Maalestok. Vi troe dernæst
gjærne, at Lærer og Lærling i mange Tilfælde
hurtigere og lettere forstaae hinanden end to
hinanden Fremmede, og at derved enkelte Mis-
forstaaelser med deres Følger for Bedømmelsen
undgaaes, og at Disciplen ligeoverfor Læreren
i Almindelighed (men ikke altid) er rolig-
gere og mere Herre over sig selv; vi indrømme,
at Læreren, der veed, hvad Disciplen har mod-

¹⁾ Medundertegnede Madsvig bemærker ved dette
Punkt og hvad der følger, at, uden Hensyn til
den ikke ganske ringe Forskjel, der er eller var
imellem de ældre kjøbenhavnske private lærde Stoler
med en tidligere længe begrundet Praxis og
Maalestok og de unge private Seminarier (Fri-
seminarier), har hans Opfatning af disse Fors-
hold forandret sig under Erfaringens Paavirk-
ning siden 1850. Med Hensyn til den Ud-
tydning og Anvendelse, man kan give hans
Utringer, skal han her i Forbigaaende (i
Overensstemmelse med Krieger) bemærke, at
der ved Universitetets Embedsexamina aldeles ikke
findes nogen saadan Examination af egne Dis-
cipler Sted, som her er Tale om, og endnu
mindre i Modfatning til Andre, der ikke ere
det. Alle de Studerende i et Tider ere stillede
eens overfor Professorerne, og Professorerne
ere ikke i nogen Maade interesserede i Prøvens
Udfald. Naar man ved disse Examina taler

om Examenscommissioner, kan Bestræbelsen
alene være rettet paa at frigjøre samtlige Stu-
derende fra Professorernes, som man antager,
ikke tilstrækkelig efter gyldige Hensyn afmaalte
Fordringer.